

”GUDS ORD BÄR ICKE BOJOR” 2 Tim. 2:9

NORDISK ÖSTMISSION

NR 4

DECEMBER 2025

ÅRG 62

*I honom [Ordet] var liv, och livet var
människornas ljus. Och ljuset lyser i mörkret,
och mörkret har inte övervunnit det.
Joh. 1:4-5.*

Stora Rågö kyrka i Estland. Foto från Patrik Göransson.

Betraktelse:

Marias magnifika Magnificat (Luk 1:46-55)

Marias lovsång (kallad Magnificat efter första ordet på latin) visar oss något om vem Maria var. Vi ska här ta fram fem ting om henne, som anknyter till bokstäverna i hennes namn:

M – mänsklig

”Min Frälsare” sjöng Maria. Detta visar, att hon såg på sig själv som en *syndig* människa, som behövde sin Frälsare. Tillhörigheten till den store kung Davids släkt kunde inte frälsa henne. Dessutom hade släkten mist sin forna glans och kallades ”Isais avhuggna stam” (Jes 11:1). Att hon ”från denna stund” av ”alla släkten” skulle ”prisas” *salig*, kunde inte heller frälsa henne.

Alla som lyssnar till Guds Ord och tar vara på det prisas av Jesus saliga (Luk 11:28). Nej, det som saliggör Maria är hennes *tro på Frälsaren*. ”Salig hon som *trodde*,” säger Elisabet om Maria.

A – andefyllt

”Min *ande* jublar över Gud.” Helig Ande kom över Maria och avlade

Jesusbarnet i hennes moderliv. Anden gav henne också en så *stark* tro, att hon kunde ta till sig ängelns oerhörda budskap. Anden inspirerade henne också till den magnifika lovsången och påminde henne om Guds Ord, så att varje strof i hennes sång gick tillbaka till ett bibelord, bl a till Hannas lovsång i 1 Sam 2, till Psaltaren och Jesaja.

R – ringa

”Han har vänt sin blick till sin *ringa* tjänarinna.” ”Han upphöjde ringa.” Två gånger om betonade Maria sin ringhet. Hon tänkte inte stort om sig själv. Vem var hon? Ung, okänd, fattig, enkel, från en okänd stad i Galiléen och en släkt utan makt. Varför blev just hon utvald? Jo, Gud väljer inte som vi. ”Det som för världen var oansenligt och föraktat, har Gud utvalt.” (1 Kor 1:28).

I – inåtvänd

”Min själ prisar Herrens storhet.” ”Stora ting låter den Mäktige ske med mig.” Maria vände sin blick

inåt till det lilla embryot, som växte i hennes kropp. Det som där skedde var för stort för att kunna förstås. Detta lilla var det största i hela universum. Det var Skaparen själv, som genom henne kom in i sin skapelse. Ett mysterium, inte att grubbla över utan fastmer att jubla över: ”Min ande jublar.”

A – användbar

Marias lovsång visar, att hon trodde och förstod, att hon skulle bli mor till världens Frälsare. Hon sade till ängeln: ”Må det ske med mig som du har sagt.” Hon ville bli använd för detta höga uppdrag.

Och då kunde Gud också använda henne. Han använder märkligt nog inte bara heliga änglar, utan också syndiga människor. Vill vi låta oss användas av Gud, då får också vi ofta anledning att sjunga lovsång, med Maria som vår förebild och försångare. När vi firar någons födelsedag, bör vi inte glömma bort henne, som födde födelsedagsbarnet. På samma sätt får vi inte glömma Jesu mor Maria, när vi nu ska fira Jesu födelsedag. ”Var inte rädd att ta till dig Maria.” (Matt 1:20).

Göte Siverbo

Ordförandens spalt

Deltagande vid installation av ny ärkebiskop i Lettland

Den 29:e augusti i år avgick Janis Vanags som ärkebiskop för den evangelisk-lutherska kyrkan i Lettland. Dagen efter installerades Rinalds Grants som ny ärkebiskop. Jag blev inbjuden av den lettiska kyrkan att närvara vid detta högtidliga tillfälle.

Redan 28:e augusti anlände jag till flygplatsen i Riga där jag tillsammans med flera andra svenskar (från SSB, Kyrklig Samling och Missionsprovinsen) och en representant för Missourisynoden i USA, hämtades av Mara Jensone, som är ärkebiskopens sekreterare. Vi kördes till Lutherakademins lokaler där vi fick lyssna till delar av det allra sista föredraget av ett antal föredrag som hölls i Lutherakademins lokaler. På kvällen deltog jag tillsammans med ett antal andra inbjudna gäster vid en middag. Förutom vi från Sverige var det även gäster från Missourisynoden både i Kanada och i USA. Ärkebiskopen i Estland, biskop Sabutis från Litauen, biskop Laptev från Ingermanländska kyrkan, biskopar från Norge, Finland, Ungern och Sibirien var också närvarande. Endast några närvarande fick hålla tal så ”jag slapp” även om jag hade förberett mig. Alla inbjudna fick varsin tallrik som ärkebiskop Vanags överlämnade

personligen till oss. Vid middagen serverades både lax och kyckling och rikligt med olika tillbehör. Man tog sin mat och gick sedan runt för att hälsa på och prata med de andra gästerna.

På fredag 29:e augusti var det gudstjänst Rigas domkyrka (S:ta Maria-katedralen), den gudstjänst där ärkebiskop Janis Vanags lade ner sin biskopstav. Han höll en predikan över Matt 16:13-19. Detta är texten som börjar med att Jesus frågar sina lärjungar vem folket menar att han är och som fortsätter med att Jesus frågar lärjungarna vem de säger att han är: På det svarar Petrus ”Du är Messias den levande Gudens Son”. Jesus svarar ”Salig är du, Simon, Jonas son. Ty kött och blod har inte uppenbarat detta för dig, utan min Fader som är i himmelen. Jag säger dig: Du är Petrus och på denna klippa skall jag bygga min församling och helvetets portar skall inte få makt över den. Jag skall ge dig himmelrikets nycklar. Allt vad du binder på jorden skall vara bundet i himmelen och allt vad du löser på jorden skall vara löst i himmelen”.

I sin predikan berättade sedan Janis Vanags att han själv blivit prästvigd 1 december 1985 (för 40 år sedan) i S:t Johannes kyrka i Riga och att han den 29:e augusti 1993 blev vigd till biskop i Domkyrkan.

Riga evangelisk-lutherska domkyrka. Foto Martin Wihlborg

(Det var Henrik Svenungsson, dåvarande biskop i Stockholm, som vigde honom till biskop).

Referat av J Vanags predikan

Vanags nämnde att han hade valt samma text nu när han avgick, som han valde när han en gång tillträdde som biskop. Texten är en kort dialog som verkligen kräver att vi tänker lite djupare på vad som sägs. Petrus ord "Du är Kristus den levande Gudens Son" visar på en insikt som man inte kan få naturligt. Det var inte "kött och blod" som uppenbarade det utan vår himmelske Fader. En sann bekännelse kan inte vara något annat än ett svar från Guds uppenbarelse. Det är ingen

tillfällighet att det vid detta tillfälle Jesus för första gången talar om kyrkan. "På denna klippa skall jag bygga min församling och helvetets portar skall inte få makt över den". Vanags visade hur annorlunda det nu kan vara idag. Kristendomen är många gånger dekonstruerad och var och en söker sina egna värden. Man kan söka gemenskap med Gud men utan karta och kompass. Hur skall vi välja? Petrus har svaret "Du är den levande Gudens Son". En församling som samlar sig runt något annat är inte en kyrka. Det finns bara en väg. Guds gåva är evigt liv i Kristus vår Herre. Det var Jesus som tog på sig straffet för våra synder.

Vanags nämnde sedan att den Nicenska trosbekännelsen (för vilken vi i år firar 1700 år) egentligen är en utvidgning av Petri bekännelse. Sedan har vi också den apostoliska trosbekännelsen, den Athanasianska och Augburgska bekännelsen, vilken är grunden för den lutherska tron.

Varför älskar vi våra kyrkor och varför går vi till dem på på söndagar och på andra dagar i veckan? Vi gör det för att själva bli räddade. Paulus skriver "Gud var i Kristus försonande världen med sig själv. Han tillräknar inte människorna deras överträdelser och han har anförtrott åt oss försoningens ord. Vi är alltså sändebud för Kristus. Det är Gud som förmanar genom oss. Vi ber å Kristi vägnar låt försona er med Gud" (Kor 5:20-21).

Under Upplysningen började människor tänka att bara det som är möjligt att förklara är viktigt. Präster började försöka bevisa vad de framförde. Många kände att det var bättre att syssla med psykologi eller terapi för att bli mer respekterad. Men Herren Jesus förväntar sig inte att vi skall avbilda samhället. Han förväntar sig en högre, andligare vision.

Det viktigaste som en biskop eller präst skall göra är att förkunna Guds uppenbarelse, använda sig av nycklarna för att frikänna människor från synd och förvalta de heliga sakramenten som Paulus skriver "Ge akt på er själva och på hela den hjord som den helige Ande har satt

Janis Vanags på väg fram i kyrkan 29 aug. Foto Martin Wihlborg

er som ledare över, till att vara herdor i Guds församling som han har köpt med sitt eget blod" (Apg 20:28).

Så långt Vanags predikan.

Efter gudstjänsten blev det en samling för speciellt inbjudna i Lettiska historiemuseet. Även här blev vi bjudna på god mat och mycket fin musik.

Installationen

På lördagen (30/8) var det så dags för installation av den nye ärkebiskopen. Rinalds Grants har varit biträdande biskop till Janis Vanags och även varit en viktig person för Lutherakademien i Riga när akademien fick sin återackreditering. Det var en mycket stor högtid. Intresset var stort och såvitt jag förstår sändes det också i Lettlands TV. (Det var flera kameror och strålkastare i kyrkan.) Den tillträdande ärkebiskopen höll en predikan över Luk 5:1-11. Det är texten där Jesus står vid Gennesaret och folket tränger sig på. Jesus steg då i Simons båt där han undervisade folket från båten.

När han hade gjort det befallde han Simon att fara ut på djupare vatten och där lägga ut näten. Texten slutar sedan med Jesu ord: ”Frukta inte. Härefter skall du fånga människor”.

Det finns mycket man kan lära sig av denna text. Biskop Grants pekade på att:

- *Många människor söker efter Guds Ord.*
- *Det är Jesus själv som tar initiativet. Det var han som steg i Petrus båt och for ut lite från land för att kunna undervisa folket.*
- *Petrus blev övertygad av Jesus befallning. Petrus hade ju först blivit rädd och bett Jesus gå ifrån honom men blev sedan övertygad av Jesus befallning: ”Frukta inte. Härefter skall du fånga människor. Och efter det lämnade lärjungarna båtarna för att följa*

Rinalds Grants predikan i domkyrkan 30 aug. Foto Martin Wihlborg

Jesus.” Samma uppmaning ger Jesus i Joh 20:21 när han säger till lärjungarna ”som fadern har sänt mig, sänder jag er”. Vi lever inte längre i en värld där människor trängs i kyrkorna men Gud har anförtrott oss sitt ord för att vi skall gå för att predika det där människor är. Och det vi skall predika är Guds ord inte människors ord.

Och så avslutade Grants sin predikan med att visa på hur Genesarets sjö var ännu rikare än den först tycktes vara. Den öppnade en ny syn för Petrus och den uppenbarade kallelsen till kyrkan och dess uppgift att ge folket Guds Ord.

I gudstjänsten ingick också nattvardsgång. Kristi lekamen och blod delades ut på flera platser för att det skulle kunna genomföras på någorlunda kort tid.

Efteråt

Efter gudstjänsten blev det samling på gården utanför kyrkan där alla närvarande fick något att äta och dricka samtidigt som ärkebiskop Grants tog emot personliga hälsningar från oss som varit närvarande i kyrkan. Så slutligen också från Nordisk Östmission genom mig. Det tog flera timmar så det kan inte ha varit lätt för den nye ärkebiskopen speciellt som det under dagen även kom en del regn.

Vid detta tillfälle träffade jag också Roland Peterson och Jekabs

Kö av personer som vill hälsa på den nye ärkebiskopen. Foto Martin Wihlborg

Rinalds Grants tillsammans med hustru knäfaller i kyrkan. Foto Martin Wihlborg

Jurdzs, två av de personer som vi just nu hjälper att få sin master vid FFG. Jag träffade även Magnus Bengtsson som är pastor i Aluksne och Magnus Olsson, tidigare pastor i Lettland, som nu flyttat till Sverige. Det är präster som vi på olika sätt har stöttat i deras tjänst i den lettiska kyrkan.

Efter denna högtid gick jag tillbaka till mitt hotell. Dagen efter blev det en tidig beställning av en Bolt-taxi som tog mig ut till Riga flygplats för att åter åka hem, en flygresa som även denna gång gick via Helsingfors.

Med stor tacksamhet landade jag på Landvetters flygplats ett antal timmar senare, mycket glad för att ha blivit inbjuden till detta historiska tillfälle, då en ny ärkebiskop installerades i den lettiska kyrkan.

Julhälsning

Och så vill jag än en gång tacka alla er läsare och understödjare för att ni vill vara med och stödja vår verksamhet och önska er en God Jul och ett Gott Nytt År i vår Frälsares namn!

Martin Wihlborg

Fridfull himmel

Bussen i Ukraina är klar att börja resan. Viktor ropar: "Är alla med?" "Ja!" ropar 28 barn och 9 vuxna ledare. Barnen är mellan åtta och tolv år, hjälpledarna tretton till sexton.

De reser från kriget. Efter månader av sirener. De har gömt sig för drönare. Suttit i källare. Varit i mörker och oro.

Nu bär det av – till, ett sommarläger som ni på Nordisk Östmission har gjort möjligt.

Bussen slingrar sig genom kriget i Ukraina, vidare genom Polen till Gdynia.

Färjan gungar lätt, havet breder ut sig – öppet, stilla.

"Jag visste inte att havet var så stort," säger Svjatoslav.

Inga flyglarm. Inget mullrande ljud från himlen. Barnen sover för första gången på länge utan att vakna mitt i natten.

Till sist framme vid slutmålet – Solvik utanför Eskilstuna. KFUM:s lägergård, vackert belägen vid sjön Mälaren. En lång resa, men värd varenda kilometer, tyckte alla.

Här är det verkligen en fridfull himmel – kunde man läsa i barnens ögon.

Här är gudagott att vara, o, vad livet dock är skönt!

Hör vad fröjd från fåglars skara, se, vad gräset lyser grönt... — Gunnar Wennerberg

Vad betyder trygghet när man

nästan glömt hur den känns?

När Masja säger: *"Här är det tyst. Jag hör bara fåglar."* Då vet man att något helar sig inuti. Att en fridfull himmel kan vara mer än bara ord.

Tack till er på Nordisk Östmission, som gjort det möjligt för just detta ögonblick – där rädsla stillnar och barndomen får andas igen.

Här fick barnen också träffa sina vänner som nu bor i Sverige sedan tre år tillbaka.

14 ukrainska barn som bor i Eskilstuna kom också med på lägret. Nu får de tillsammans bada, leka, ha kul – och bara vara.

Veronika, 14 år – hjälpledare på lägret

Jag har varit i Sverige i en vecka nu på det kristna lägret, och jag trivs jättebra här. Redan från första dagen kände jag att det här är en speciell plats, där det finns kärlek, stöd och Guds närvaro.

Atmosfären är väldigt varm och äkta. Människorna omkring mig är snälla, öppna och alltid redo att hjälpa – eller bara le. Vi ber varje dag, sjunger, har bibellektioner och intressanta aktiviteter.

Jag älskar särskilt de stunderna när vi alla tillsammans lovsjunger

NORDISK ÖSTMISSION

Gud. Det ger mig en otrolig frid i hjärtat och känslan av att Gud verkligen är nära. Vi promenerar också mycket i naturen, och Sveriges skönhet är fantastisk. Sjöarna, skogarna, den friska luften – allt påminner mig om hur vacker Guds värld är.

Jag är tacksam till Gud för den här tiden, för människorna jag har träffat här, och för de förändringar

som sker i mig. Jag känner hur jag växer andligt, hur mitt hjärta blir mer öppet för Gud och för andra människor. Det här är en speciell tid som jag definitivt kommer att minnas länge. *Veronika, 14 år*

Ett stort tack från oss alla på Barnens Ambassad!

Boas och Mirjam Adolphi

Kära bröder och systrar i Nordisk Östmission

Pastor Bezv i Dnipro har skickat denna artikel som han låtit datorn översätta till svenska. Översättningen har sedan varit föremål för en översyn av NÖ:s ordförande.

Med stor glädje och tacksamhet minns jag mitt besök i Sverige i maj i år. Det var en fantastisk tid då jag hade möjlighet att träffa och lära känna många av er personligen, delta i gudstjänster och tillsammans med er se hur ert centrum för hjälpsändningar fungerar. Men det som framförallt uppmuntrade mig var atmosfären av kristen glädje och kärlek. Jag vill än en gång tacka er för alla era vänliga och varma ord och stöd till era bröder och systrar i hela Ukraina!

De senaste veckorna har vi läst om hur drönare har upptäckts över hela Europa, inklusive Sverige, där de kommer in i ert luftrum, utför spaning och testar gränsbevakningen och era myndigheters beredskap att hantera dessa intrång och provokationer. Vi vet förstås vem som står bakom detta. Tyvärr pekar allt på en utvidgning av aggression och krigiska stämningar. Vi förstår mycket väl era känslor, tankar och oro under denna tid. Därför ber vi att Herren ska stärka er i tron och hjälpa både er och oss att stå emot och göra vad vi kan för att bekämpa mörkrets gärningar.

Men vi måste samtidigt komma ihåg vem vår Herre är. Han är mycket större och starkare än den som verkar i världen. Även om vi inte förstår mycket och gärna skulle vilja fråga Herren ”varför?” måste vi lita på honom och tro på hans ord att Han kommer att vara med oss ända till världens sista dag. Ja, vi ser med egna ögon att det finns en ond och mörk kraft i denna värld, som inte är tyst och inte overksam! Men vår Herre är inte heller tyst och overksam. När synd och ondska växer, växer också Guds nåd. Därför kommer Guds trofasthet och kärlek att lysa ännu starkare för oss i mörka tider. Vi i Ukraina har redan sett detta och vittnar om Guds nåd som lyser i mörkret, även om våra prövningar fortsätter och t.o.m. intensifieras.

Herren är verkligen nära. Och han har redan mött all onskans, syndens och fiendskapens kraft när Han hängde på korset. Han lät inte bara onskan och synden röra vid honom, utan tillät dem att orsaka honom outtårlig smärta och lidande. Onskan piskade Honom. Onskan genomborrade Hans händer och fötter med spikar. Onskan fick Honom att lida och dö. Dessutom bars alla våra synder och sjukdomar av Honom. Lidandet var inte bara fysiskt utan av

en natur som vi inte kan förstå. Men Guds Ord förkunnar att genom detta lidande kom segern över djävulen och synden. Därför måste vi idag stärka oss i vårt hopp ännu mer än tidigare. Håll fast kära bröder och systrar, vid vår Herre Jesus Kristus, så kommer också vi att se kraften i vår Herres kärlek och trofasthet. Han gav oss löftet att han inte kommer att lämna oss faderlösa och att Han kommer till oss (Joh 14:18). Han som led på korset för oss kommer inte att vända sig bort från oss och våra böner.

Nu vill jag också säga några ord om vad som händer i Ukraina, i min stad Dnipro och i vår församling.

Situationen i stort

Tyvärr fortsätter kriget. Användningen och betydelsen av drönare och obemannade farkoster ökar alltmer. De modifieras hela tiden och blir snabbare och dödligare. Just nu är de troligen det viktigaste vapnet. Nästan varje natt flyger hundratals stridsdrönare över våra städer. Ofta följs de av raketer.

De senaste veckorna har många attacker riktats mot kritisk infrastruktur och energianläggningar. Målet är återigen att lämna oss utan elektricitet och gas under den kalla årstiden. I vissa regioner förekommer redan omfattande strömavbrott. Vi varnas också för att samma situation kan uppstå med naturgas. Om ryssarna lyckas med detta kommer detta bli den svåraste vintern sedan kriget började.

Denna sommar och höst har ryska

trupper försökt genomföra flera större offensiver. Men tack Gud, de har inte varit framgångsrika och det har inte skett några större genom-brott i frontlinjen.

Ändå, om än långsamt, rör de sig framåt och erövrar område efter område. De senaste två månaderna har deras trupper korsat gränsen till vår Dnipropetrovsk-region. För ett år sedan verkade detta omöjligt men nu har de avancerat c:a 25-50 km in i vår region. I maj i år besökte vi några byar i det området och levererade humanitär hjälp, inklusive saker som ni skickade. Nu har dessa byar förstörts och sedan ockuperats.

Deras trupper har också avancerat i Donetsk-regionen och fortsätter att förstöra ganska stora städer som Slovjansk, Pokrovsk, Kramatorsk, Druzjkivka och Dobropillia. Dessutom har räckvidden för attackerna ökat. Nu förstörs områden cirka 30-40 km från frontlinjen (jämfört med tidigare 10-15 km) med konstanta drönarattacker.

Detta har lett till en kraftig ökning av antalet interna flyktingar. Människor tvingas fly, även om deras byar och städer inte har

erövrats, men de bombas ständigt.

När människor flyr från sina hem möter de ett annat stort problem – de kan inte hitta någonstans att bo. Det är så många människor att det inte finns tillräckligt med bostäder. Det finns väldigt få skyddsrum. Det är mycket svårt att hitta någon bostad att hyra, och de som finns är väldigt dyra. Därför väljer vissa människor, som är medvetna om situationen, inte ens att försöka evakuera från sina byar eller städer trots att det är mycket farligt.

Därför är all hjälp till interna flyktingar fortfarande mycket viktig, särskilt att organisera skyddsrum eller byggnader där de kan tas emot i några veckor så att de kan hitta en permanent plats att bo på.

Staden Dnipro

När det gäller vår stad blir attackerna alltmer frekventa. Det skrämmande är att alltfler drönar- och raketattacker riktas mot bostadsområden. Förra veckan träffades höghus i ett stort bostadsområde. För en tid sedan, under arbetstid, slog drönare till direkt i stadens centrum. Detta är en helt civil zon där många bor och arbetar. Sådana attacker sker nu mycket oftare än för något år sedan.

Kyrkan

I juli i år efter en av raketattacker mot staden, skadades vår kyrkobyggnad. Tryckvågen skadade taket i kyrkans hall. Det blev helt

deformerat. I september renoverades det. Under dessa arbeten förstärkte vi också byggnadens struktur och isoleerade taket.

Flera lägenheter som tillhör medlemmar i församlingen skadades också. Tryckvågen krossade fönster. Tack vare Herrens beskydd är alla oskadda, men de var mycket rädda när det inträffade.

Kyrkan fortsätter sina tjänster. Förutom söndagsgudstjänster, hålls bibelstudier och konfirmationsundervisning under veckan, På onsdagar hålls bibelstudier och på torsdagar ungdomsmöten i byn Zarja.

I stort sett håller människorna modet uppe, även om de är osäkra på sin framtid. En del människor lämnar dock kyrkan för att fly från Ukraina.

Ändå var det sex personer som avslutade sin konfirmationskurs i juni. Kursen hade då hållit på i nio månader.

Vi fortsätter det sociala arbetet och delar ut humanitär hjälp till behövande i den mån resurser finns. Vi försöker hjälpa församlingsmedlemmar, invånare i vårt område, interna flyktingar, sjukhus och humanitära center. Vi får också ofta förfrågningar om hjälp från soldater som har anknytning till vår församling. Vanligtvis samlar vi mat, viss teknisk utrustning och medicinsk hjälp till dem.

Familjen

Familjen klarar sig i stort sett bra, eller så gott det går med tanke på situationen. Självklart finns det en stor trötthet beroende på kriget och osäkerheten.

Det finns också en känsla av att vår stad blir alltmer osäker. Vi funderar på vad vi skall göra om detta fortsätter eller t.o.m. blir värre. Kommer vi att tvingas lämna vårt hem eller vår stad? Vi är också rädda för att det är nästan omöjligt att hitta något att hyra i en säkrare förort eller by på kortare avstånd från staden. Hur balanserar vi mellan säkerhet och att fortsätta vara aktiva i tjänsten? Detta är svåra frågor som vi bara kan be om och hoppas att det inte kommer till den punkten där vi tvingas göra stora förändringar.

För tillfället går vår äldste son, Aaron, som snart är nio år, i skolan. Som tidigare tvingas skolbarnen tillbringa mycket tid i skyddsrum p.g.a. frekventa flyglarm. Men vi är ändå glada att utbildningsnivån förblir hög. Det gör den bl.a. för att klasserna är små och lärarna nu har mer tid för varje barn än de hade tidigare.

Vår yngste, Samuel, som är 3,5 år är alltid hemma.

Min fru Anastasija fortsätter aktivt att delta i kyrkan. Efter det att alla våra musiker flyttat utomlands är

Familjen Bevez

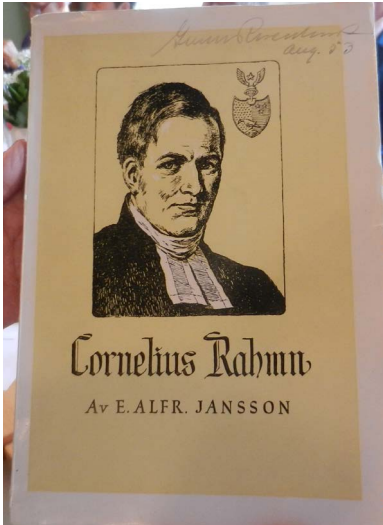
hon den enda musikern som är kvar i kyrkan (hon spelar synthesizer).

I somras blev jag undantagen från mobilisering fram till juni 2026. Staten tillåter nämligen präster från vissa samfund, som uppfyller vissa kriterier att befrias från militärtjänst. Detta underlättar mycket, det ger mig större möjligheter att röra mig fritt inom landet och även korsa gränser under resor. Det ger också stor trygghet för familjen, som vet att jag inte plötsligt kommer att kallas in till armén. Jag hoppas att detta nästa sommar kommer att förlängas med ytterligare ett år, om inte kriget slutat innan dess.

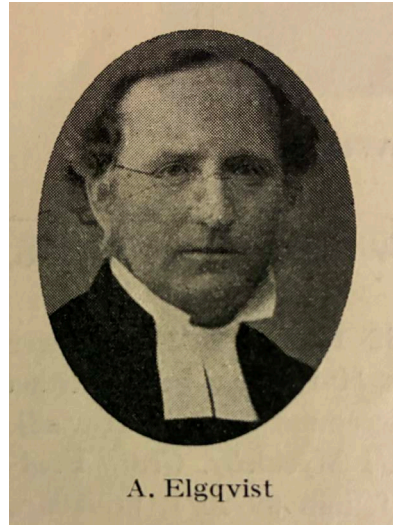
Som alltid vill jag uttrycka min tacksamhet för att ni fortsätter att stödja mig i min tjänst och be för mig, min familj, vår kyrka och den situation som vi befinner oss i. Ert stöd och era böner är mycket viktiga för oss, särskilt i en tid som denna.

Må Herren rikligt välsigna er att stå fasta i tro och tjänst för Honom, särskilt inför nya utmaningar. Önskar er allt gott i Kristus

**Pastor Sergej Bevez.
Bearb. M.W.**

Cornelius Rahmn på framsidan av boken om honom. Foto: S E Gustafsson i Kalv 2016.

Missionären Elgqvist. Bild från boken "Göteborgs stift 1885-1949".

Svenska martyrer i Kina

Idag är det ganska okänt att två svenska missionärer, Anders Elgqvist och Carl Joseph Fast, överfölls i Kina 1850, varvid Fast dog martyrdöden.

Lunds missionssällskap sände ut Elgqvist, född i Drängsered 1821, och Fast, född i Lilla Edet 1822. De var både de första och sista missionärerna som sällskapet sände ut i egen regi. Fast, som kommit till andlig klarhet genom Peter Fjellstedt och av denne inspirerats att bli missionär, prästvigdes 1848. I juli samma år höll han missionstal i Kalv, vars kyrkoherde, förre Sibirienmissionären, prosten Cornelius Rahmn han

troligen som student besökt. Den 2 oktober vigdes Fast till missionär i Lund. Det var den första missionärvigningen/sändningen som ägde rum i Sverige. 1849 avreste han till London för att studera medicin.

Elgqvist, som prästvigts i december 1848, och vigts till missionär i april 1849, anslöt sedan, och de anlände så till Hong-Kong den 18 oktober. Där verkade sedan ett par år deras kamrat från Basel, Th. Hamberg, som för tillfället, under den bekante missionären Karl Gützlaffs resa i Europa, var ledare av dennes missionsskapelse, den Kinesiska föreningen. På Hambergs

råd valde Fast mandarinspråket och Elgqvist hackaspråket. Av den anglikanske biskopen Smith rekommenderades staden Fuh-Cheu i provin- sen Fukien som lämpligt arbetsfält.

Sedan de studerat språket, reste de norrut till ”den stora och vackra staden Fuh-Cheu” där de slog sig ner. Engelsmännen kallade staden Foochow – den skrivs numera oftast Fuzhou och är huvudstad i Fujian-provinsen.

”Otaliga voro deras mödor och odidliga de trakasserier de av invånarna, vilka då voro som mest fientliga mot europeer, måste lida. Ett år blott skulle dock den svenska kyrkan deltaga i omvändelsearbetet på Kinas hedningar, vilket avslutades med det ena trosvitnets martyrdöd.” Så beskriver August Strindberg saken i *Kulturhistoriska studier*. Till Fuh-Cheu kom Fast redan i januari 1850, Elgqvist först i augusti.

Elgqvist – som överlevde – berättade själv följande den 2 december 1850: ”Broder Fast och jag fortsatte vårt började vistande i Buddhaklostret Sä-Sing-Sä samt sysselsatte oss dels med att studera kinesiska språket och dels gjorde vi utvandringar i trakten omkring staden, för att se på hus, vilka mandarinerna erbjödo oss till blivande boningsställe. Men alljämt fingo vi göra den obehagliga erfarenheten att de icke egentligen åsyftade att lämna oss något hus, utan sökte att genom hycklade löften uttrötta oss, för att slutligen bliva av med oss. Fastän

det lägre folket flera gånger visade sig villigt att bortbyta hus till oss, så vågade likväl ingen att utan förutskedd förfrågan om tillåtelse hos mandarinerna giva oss skriftligt kontrakt. Således hände det ofta, att vad en kines lovat muntligen den ena dagen, det förnekade och ändrade han den följande. Våra penningar voro slut och vi måste använda den enda utväg, som här i Fuh-Cheu är tillgänglig, för att erhålla penningar, nämligen att på kinesiska båtar gå ned till utloppet av Minfloden, var- est tvenne engelska handelsskepp äro stationerade, för att sålunda erhålla spanska dollars mot växlar, som sändas för vår räkning från ett handelshus i Hong-Kong.

Fast och jag begåvo oss därför tidigt på morgonen den 12 oktober till de åtminstone fem svenska mil avlägsna skeppen och återkommo lyckligen samma dag vid midnattstiden till en av de amerikanska missionärerna, hos vilken vi förvarade den penningesumma, som vi hämtat.

Men ännu hade vi icke erhållit något hus att flytta in uti, oaktat tränga därom gjorda ansökningar och ehuru den älskvärde engelske interpreten (tolken) herr Charles Sinclair, som för det närvarande förestår konsulsämbetet, gjort allt vad han på den enskilda vänska- pens väg kunnat, för att befordra vår sak. Äntligen erhöilo vi av en kines ett kontrakt, varigenom han lämnade sitt hus till oss mot en årlig hyressumma av ett hundra fyrtiofyra

tusen cash, som är enligt kursen i Fuh-Cheu lika med ett hundra tre spanska dollars. Vi skulle enligt kontraktet äga att behålla samma hus och plats, utan någon vidare ändring av kontraktet, så många år, som vi behagade betala hyressumman, samt förändra och bygga efter eget gottfinnande. Denna överenskommelse uppgjordes den 9 november, men emedan vi skulle betala i förskott hela hyressumman för första året, förr än vi flyttade till detta ställe, och icke ägde hela denna summa till hands, så hade vi att gå ned till ovannämnda skepp, för att hämta myntet.

Broder Fast och jag togo således en av våra tjänare med oss och gingo om aftonen den 12 november nedför floden och ankommo till skeppen klockan ett på morgonen den 13 samma månad. Vi kvarblevo ombord på ett av skeppen till klockan tio på dagen, vid vilken tid den i Minfloden varande ebb och flod skulle vända sig till vår fördel, för att med lätthet gå tillbaka till staden. Under den tiden, som vi dröjde på skeppen, hade våra båtkarlar tagit sin båt för att gå i land, men återkommo snart. Vi hade icke gått ombord på det skeppet, varest vi skulle mottaga penningarna, utan på det andra. Därför stego vi i båten på det skeppet, varest vi skulle mottaga penningarna, utan på det andra. Då vi gingo i båten frågade en av båtkarlarna broder Fast helt oförsynt: 'Har ni ännu erhållit silvret i båten?'

Denna fråga ådrog sig vår uppmärksamhet, så att broder Fast vid vår ankomst till det andra skeppet yttrade sina anmärkningar. Men vi föranleddes icke till så starka misstankar, att vi anade den stora fara, som hotade. Efter att hava mottagit två hundra dollars begåvo vi oss på hemvägen.

Genast visade våra båtkarlar genom sitt förhållande, att vi hade skäl till att misstänka dem för att umgås med andra avsikter mot oss. Ty snart efter det vi lämnat skeppen, kommo tvenne båtar, som, ehuru de gingo sakta, passerade oss, vilket föranledde oss till att mana våra män till verksamhet. De hörsammade och vi passerade snart förbi de tvenne båtarna, som syntes vilja följa oss. Snart kom en tredje kinesisk båt, som drog sig allt närmare intill oss. Fastän floden ännu var oss emot, så passerade vi förbi de batterier och militärstationer, som äro på ömse sidor av floden, nära dess utlopp i havet, och inkomna i själva floden förlorade vi snart skeppen ur sikte bakom de höga bergen, vilka höja sig vid båda sidor av floden. I detsamma blev jag varse några män uppå bergen, vilka, liksom om de varit utställda på vakt, följde vår båt med sin uppmärksamhet, vilket syntes oss besynnerligt. Broder Fast satt bredvid mig i båten under ett sammanflätat bambutak, som kineserna vanligen hava på sina båtar. Han satt och läste, under det jag alltjämt var uppmärksam på de åtföljande

båtarna. Liksom tvungen och driven av en dold förkänsla av vår osäkra ställning yttrade jag till Fast: 'Här måste vi vara på vår vakt!' Men han med sin vanliga trygghet fortsatte sin läsning, under det vår båt långsamt framskred uppåt floden. I detsamma såg jag framför oss en större kinesisk båt tätt intill den höga buktiga flodstranden, vilken hade ett segel uppe, men liksom av brist på god vind låg stilla. Våra båtkarlar, i stället för att styra mitt ut i floden, föregåvo att de av strömdraget tvingades att hålla sig vid landet och styrde således tätt intill den nämnda kinesiska båten.

Knappt hade vår båt hunnit komma till långsidan av densamma, förr än jag såg en man med en på en lång bambustång fästad krok fatta vår båt och på en gång voro vi nu överfallna av trettio till fyrtio sjörövare, som hade långa på träskaft fästade lansar. En stor manilahund, som vi erhållit till skänks av de engelska sjökaptenerna och som låg bunden i fören av vår båt, blev genast genomstungen med lansarna samt kastad i vattnet. I ögonblicket rusade jag ut undan bambutaket och undantryckte tvenne mot mitt bröst riktade lansar och sökte försvara mig.

Broder Fast var ännu under taket och emedan de stungo sina spjut igenom detsamma, så blev han genast illa sårad i huvudet vid ena tinningen samt stungen i sidan. Jag ropade till honom men han svarade mig vanmäktigt: 'jag förmår intet' — och han gick huvudstupa över bord åt

landet till. Jag undanhöll alltjämt de mot mig riktade spjutet, men nu fick jag liksom ett regn av stenar i ansiktet från rövarehopen, så att blodet flöt ur ansiktet. Motstånd var förgäves, jag släppte vapnen, och för att undvika deras styng kastade jag mig på ryggen över bord utåt floden och gick djupt under vattnet. Strömmen förde mig hastigt tillbaka nedåt floden medan rövarna bemäktigade sig vår båt med hela dess innehåll samt gingo över den breda floden till andra sidan. Jag simmade till land och satt för några ögonblick utmatad på stranden, gick åter tillbaka till stället där vi anföllos och ropade många gånger: 'Fast! Fast!' samt såg ned i vattnet och sökte mellan de stora, branta klipphällar, som på det stället sträcka sina skrovliga kanter ned till vattnet. Jag såg ögonblickligen liksom om en hand hade rört sig under vattenytan, men strömmen var stark, och därefter varken hörde eller såg jag det minsta av broder Fast!...

Vad var nu att göra? Jag kröp ned mellan höga stenar för att dels gömma mig undan människors åsyn och dels vila mig. Det var blott en båt, som anföll oss, men som ovan är nämnt, trenne andra voro helt nära såsom åskådare, och då rånet skett, drogo alla fyra båtarna sig utåt floden. Nu, emedan vi seglat mot strömmen omkring en halv timmes tid och endast hunnit vid pass två engelska mil från skeppen, så var det naturligt, att närmaste vägen till

att rädda mitt eget liv var att försöka komma tillbaka till skeppen. Men huru skulle jag komma dit? Av matt-het nödgades jag avlägga mina stövlar och rocken, för att kunna gå, med ansiktet flytande av blod samt utan hatt och för övrigt med genomvåta och rivna kläder var det ej lätt att återvända, ty jag fruktade att bli bemärkt av någon människa, emedan jag väl visste att i hela den trakten voro flera byar, vilkas invånare voro tjuvar och sjörövare. Men var-till tvingar ej nöden! Från flodstranden hade jag genast ett högt berg att bestiga, och när jag hade hunnit ett stycke uppåt höjden såg jag en kinesisk båt komma från det håll, dit jag ville, och jag fattade mod, för att pröva vad medlidande känslor den hedniske kinesen har av naturen till att hjälpa en medmänniska. Jag gick åter ned till stranden och ropade på båtkarlarna: 'Li tschâai! (kom hit), nanga tali ny tå tsjen ny tung kos-hang sung' (jag skall betala eder mycket penningar, om ni går med till de utländska skeppen)... Orden blevo av den kallblodige kinesen väl förstådda och han frågade mig om jag ville gå till Fuh-Cheu. Men när han såg att jag ej ville det, så vägrade han att hjälpa mig. I min bedrövelse försökte jag ännu tvenne andra båtar på samma sätt, men förgäves.

Nu var således blott den enda utvägen övrig för mig, att försöka till fots gå tillbaka till stranden, var-est skeppen lågo ej långt ifrån landet och att genom simmande komma till

skeppen. För att nu undvika att bli sedd av någon, hade jag en tämligen lång väg, nämligen tvenne höga berg att överstiga, vilka med sina utgreningar omsluta djupa dalar, i vilka flera byar äro belägna... Emellertid dels kröp jag fram och dels gick jag, från klockan elva, då vi anföllos, till klockan fem eftermiddagen, då jag anlände tillbaka till stranden, varest ovannämnda skepp lågo. Huru glad var jag icke, när jag såg skeppen framför mig. För att från stranden komma ut till klara vattnet hade jag att vada i djup gytta och beslöt att försöka giva tecken och ropa tillskeppen och blev lyckligtvis hörd."

Så småningom greps fem av rövorna av engelsmännen. De hals-höggs och deras hus brändes ner. Elgqvist stannade ett år. Fråga väcktes om uppförandet av en svensk kyrka i Tsänvan, men de omvända avföll gång på gång. Strindberg slutar: "Trött av gäckade förhoppningar, jagad av det förfärliga minnet av brodern Fasts sorgliga slut, dukade han slutligen under för sjukdomen och måste återvända till fäderneslandet, hemförande lärdomar av dyrköpt slag."

I Svenskt Biografiskt Lexikon summerar Herman Schlyter om Joseph Fast: "Han ägde de bästa förutsättningar för missionärens kall. Han hade en god intellektuell utrustning, en stark viljekraft och en fast grundad luthersk tro. Ett yttrande i ett brev till Josef Bexell 20 okt. 1848

är belysande för hans fromhetstyp: 'Håll du dig tryggt vid Nohrborg, Schartau och de andra gamla kära gubbarna, men allt i allom Kristus.' Han hade en hög uppskattning av den lutherska kyrkan och dess bekännelseskriterier och en realistisk syn på Kina som ett svårarbetat fält."

Under sin svåraste depressionstid skrev Elgqvist ett brev som utan hans medverkan publicerades i svenska tidningar. Dess bittra anklagelser mot Lunds missionssällskap och Fjellstedt och dess utfall mot missionen i allmänhet vållade missionen avbräck. Men Fjellstedt yttrade om Elgqvist: "Har han ej kunnat verka mycket i missionens tjänst, så har

han lidit så mycket mer. . . Han uppoffrade sig för saken, det var nära att kosta honom livet. Missionens olyckliga slut kunna vi ej tillvita honom."

Efter tjänstgöringar i Laholm, Kalv, Svenljunga, Tranemo, Träslöv, Nya Elfsborg, och Lindberg, kunde Elgqvist 1866 tillträda kyrkoherdetjänsten i Tranemo, där han dog 1895. Hans änka i andra giftet levde ända till 1938. I sina båda äktenskap hade Elgqvist tio barn. Hans kinesiska dräkt förvaras nu på Historiska museet i Lund.

Anders Jarlert

Nordisk Östmission

tackar varmt och innerligt sina många medarbetare och gåvogivare för det gångna årets trofasta stöd och arbete i missionsverksamheten och önskar en riktigt **God jul och ett välsignat nytt år!**

En hälsning från Moldavien

Denna artikel är en hälsning från pastor och fru Moser i Chişinău i Moldavien. Den har kommit på norska där nerifrån, men norskan är något bearbetad av Per Bergene Holm. Förhoppningsvis kan NÖ-tidningens läsare förstå norska, med hjälp av vår lilla ordlista. Brevet skrevs innan seminariet ägde rum i juni.

Vladimir och Natalia

Allmektige Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, du sendte den lovede gaven til disiplene – Den Hellige Ånd; se på din kristne menighet og åpne våre hjerter for din Ånd. Tenn i oss din kjærlighets ild, styrk oss til å tjene ditt rike. Vi ber i din Sønn Jesu Kristi, vår Herres, navn, som lever og regjerer med Deg og Den Hellige Ånd, én Gud, nå og for alltid. Amen.

En berømt politiker fra forrige århundre sa en gang: «Jeg har en drøm». Dette handlet om like borgerrettigheter i hans land.

Jeg har også en drøm. Hvert år, og spesielt i pinsedagene, venter jeg på Guds svar på bønnen der jeg ber Herren om å bevare i troen de som møtes i våre lokale menigheter, og å føre nye mennesker inn i livssammenheng med Jesus gjennom vår felles tjeneste i Moldova.

Vi lutheranere i Moldova har ikke omfattende sosiale, humanitære eller kulturelle programmer. På grunn av lokal lovgivning er det også umulig å evangelisere offentlig. Det finnes

heller ingen kirkebygninger, og vi har aldri hatt det.

Herren tok seg bare av én ting. Han bevarte sitt evige Ord iblant oss og ga oss noen få mennesker til å forkynne det – Sergei i Kamenka, Vladimir, Per og andre fra Norge som har fulgt ham.

Her i Chisinau har det vært uforholdsmessig kostbart å leie lokaler til møter, slik at forkynnelsen av Guds Ord har blitt begrenset til hjemmebesøk hos flere personer.

I Tiraspol har folk samlet seg i vår families leilighet i mange år, til tross for at dette har ført til noe klager fra naboer.

Det eneste stedet med egnede forhold for gudstjenester er i Kamenka. Der er det et hus, et lite kapell og en kirkegård. Takket være innsatsen til diakon Sergei og lokalsammenheng, har myndighetene igjen gitt tomten hvor den gamle gravplassen var, det historiske navnet «luthersk kirkegård» og utstedt de tilhørende dokumentene.

NORDISK ÖSTMISSION

Takket være økonomisk støtte fra NLL og Nordisk Östmission arrangeres det teologiske sommerseminarer. I fjor ble seminaret holdt i Chisinau, i år vil seminaret bli holdt i Kamenka. Lærer ved Bibelskolen på Fossnes, vår venn og kristne bror John Peder Samdal, vil forkynne. Det er planlagt å holde fire bibeltimer over 1 Samuelsbok 17-18, samt om Guds fjerde og femte bud.

Om den første pinsedagen står det: «Da kom det med ett en lyd fra himmelen som når et veldig stormvær farer fram, og fylte hele huset der de satt. Og det viste seg for dem tunger likesom av ild, som delte seg og satte seg på hver enkelt av dem. Da ble de alle fylt med Den Hellige Ånd, og de begynte å tale i andre tunger, alt etter som Ånden ga dem å tale.» (Apg 2:2-4).

Den dagen forkynner Peter for folket og siterer profeten Joel: «Det skal skje i de siste dager, sier Gud, da vil jeg utgyte av min Ånd over alt kjød». Guds løfte ble oppfylt. På pinsedagen kommer Den hellige ånd ned over Peters tilhørere og gir dem tilgivelse

for synder og liv: «Og det skal skje at hver den som påkaller Herrens navn, skal bli frelst» (Apg 2:21).

Den Hellige Ånd, som ble utgytt i Jerusalem, kommer også til oss. Gjennom forkynnelsen av den korsfestede og oppstandne Herre, lesningen av Den hellige Skrift og gjennom sakramentene som Kristus innstiftet, omvender Den Hellige Ånd oss til troen på Jesus Kristus og styrker oss i den.

Guds Ånd overbeviser oss om synd og driver oss til omvendelse.

Og når vi i vår svakhet ikke vet hvordan vi skal be: «Og her kommer også Ånden oss til hjelp i vår skrøpeligheit. For vi vet ikke hva vi skal be om slik vi burde. Men Ånden selv går i forbønn for oss med sukk som ikke rommes i ord.» (Romerne 8:26).

Den Hellige Ånd forvandler oss til Guds bilde gjennom Kristus og gjør oss stadig mer gudfryktige og Kristus-lik i tanke, ord og gjerning.

For de som lever under Den hellige Ånds veiledning, er det bare Kristus og alt som er knyttet til Ham som er viktig.

Samling i Kamenka. Vladimir och Natalia Moser deltar gjennom Skype (skärmen) på väggen. Bilderna tagna i Moldavien kommer från Per Bergene Holm.

Samling i Kamenka med besök från den norska bibelskolan på Fossnes i Vestfold.

Om vi har eller ikke har kirkebygninger og materielle ressurser er viktig nok, men slik ting skiller oss ikke fra hverandre, for det skiller oss ikke fra enheten i Jesus Kristus.

«Her er ikke jøde eller greker, her er ikke trell eller fri, her er ikke mann og kvinne. For dere er alle én i Kristus Jesus.» (Galaterne 3:28).

Alt dette skyldes Den Hellige Ånds, den livgivende Herrens, handling:

«Det skal skje i de siste dager, sier Gud, da vil jeg utgyte av min Ånd over alt kjød... Og det skal skje at hver den som påkaller Herrens navn, skal bli frelst» (Apg 2:21).

Med ønsker om all Guds velsignelse i Kristus Jesus!

Deres kristne brødre og søstre i Moldova, 06 juni 2025

En liten norsk ordlista

den hellige Ånd	<i>den helige Ande</i>
dere	<i>ni</i>
deres	<i>edra</i>
disiplene	<i>lärjungarna</i>
felles	<i>gemensam</i>
forkynne	<i>förkunna</i>
kjød	<i>kött i teologiskt språkbruk, annars det heter kjøtt</i>
leilighet	<i>lägenhet</i>
lokalsamfunnet	<i>lokalsamhället</i>
Moldova	<i>Moldavien</i>
Peter	<i>Petrus (aposteln)</i>
pinsedagen	<i>pingstdagen</i>

Vladimir och Natalia Moser

Biskopar och liknande på resa

Ordförande Wihlborg berättar i sin spalt om en biskopsinstallation i Riga. Här kommer en bakgrund.

Livland är ett område som omfattar nuvarande södra Estland och norra Lettland. Under tiden från 1620-talet fram till freden i Nystad 1721 lydde området under samma kyrkliga överhet som landskapen och stiftet i nuvarande Sverige och Finland. Kung Karl XI understödde det lettiska bibelöversättningsarbetet och önskade införa 1686 års kyrkolag också i Livland. Norra Estland hade kommit under svensk överhöghet redan 1561. Under tiden 1710-1917 var det tsaren i S:t Petersburg som hade den yttersta världsliga makten. Från 1834 fanns det en kyrkolag för de lutherska församlingarna under den kejsriska kronan. Det fanns konsistorium (domkapitel) i Reval (Tallinn), på Ösel och i Riga. Först i och med Polens tredje delning 1795 kom Kurland att lyda under tsaren. På ruinerna av den tsaristiskt reglerade evangelisk-lutherska kyrkan grundades i samband med första världskrigets slut den Estniska evangelisk-lutherska kyrkan (EELK) och Lettlands evangelisk-lutherska kyrka (LELB). Statsgränsen drogs vid språkgränsen, och det påverkade till vilken kyrka de befintliga

lutherska församlingarna kom att lyda. En känd församling som bytte överhet från Riga till Tallinn var den på ön Runö. Även församlingarna i Kurland kom att höra till LELB. Man kan räkna med att lutherna var i majoritet i Estland, medan de i Lettland utgjorde drygt hälften. Kommuniståren 1940-1991 var en svår tid för både EELK och LELB bland annat med förföljelse av olika slag.

Den förste som insattes som kyrklig ledare av svenskarna i Riga på 1600-talet var superintendenten Herman Samsons.

Runt 1920 valdes biskopar som kom att installeras av en biskop från Sverige, närmare bestämt Nathan Söderblom i Uppsala. Den förste biskopen i EELK var Jakob Kukk i Tallinn, vilken ersatte den tidigare generalsuperintendenten W.E.L Kentmann. Söderblom for så att säga vidare till Lettland och Riga. Den 16 juli 1922 installerade han Kārlis Irbe för de lettiska församlingarna och P.H. Poelchau för de tyska, dock vid olika klockslag. Man kan i skrifter läsa om olika krångligheter, t.ex. nationalism och kyrkobyggnaders ägarbyte som ledde till Irbes avgång, under mellankrigstiden, och de allra flesta tyska församlingarna upphörde 1939. Det var meningen att Erling

Janis Vanags, numera emeritus, lyssnar till ett hyllningstal framför porträtten av några företrädare. Foto: Martin Wihlborg.

Eidem i Uppsala skulle installera T Grönbergs 1932, men så blev inte fallet. I stället installerades han av kyrkans prostar. Däremot medverkade Eidem vid en biskopsvigning i Reval 1934 (d.v.s. Tallinn, alltså inom EELK). Av efterkrigstidens (kommunisttidens) biskopar i Riga installerades 1969 Jānis Matulis av Sven Danell från Skara. Janis Vanags som nu blivit emeritus efter 32 år (se ordförandens spalt) installerades på sin tid (1993) av Henrik Svenungsson från Stockholm. På den tiden bestod LELB av ett enda

stift. Senare har detta stift delats i tre, i likhet med vad som skett inom EELK. Slutligen har, i nyare tid, en svensk medborgare från Skåne, Hans Jönsson, med den lettiska namnformen Hanss Martins Jensons, ordinerats både till präst i Riga och sedan installerats som biskop i Liepāja i Lettland.

Anm. Ämbeten som överhovpredikant och superintendent har en position som liknar en biskops.

Se mer i NÖ 1/2004, 1/2014, 1/2021 m.fl. Särskilt 1/2014 är ett temanummer om Lettland.

A.E.

Gåvoredovisning

Juli 2025

Gåvor	46.806,05
Gåvor Ukraina	31.675,00
Kollekter	24.312,00
Summa	102.793,05

Kollekter juli 2025, till Ukraina
Västra Mark 1980, Stora Lundby
3651, G Hjälmseryd 1850.

Kollekter juli 2025

Virestad-Härlunda 631, Hålda
(transport) 3900, Örgryte pastorat
4975, Torestorps pastorat 2665,
Enskild 100, Paulusgemenskapen,
Uppsala 4560.

Hyllningar juli 2025

Bror Andersson, Stenungsund (100
år), Margareta Eliasson, Göteborg,
Ingemar Larsson, Solberga.

Begravningar juli 2025

Allan Gunnarsson, Norum,
Gerd Johansson, Fjärås,
Bengt Göran Göransson, Uddevalla.

Sykretsar mm juli 2025

Solberga 12000.

Augusti 2025

Gåvor	20.565,96
Arv	723.663,09
Gåvor Ukraina	33.700,00
Kollekter	14.728,00
Summa	792.657,05

Kollekter augusti 2025

Tidersrum (delad kollekt) 2080,
Örgryte pastorat 2595,
Istorps pastorat 470, Hyssna 2625,
Hålda (transport) 585.

Kollekter till Ukraina augusti 2025

Rya, Lunds stift 4076,
Stora Lundby 2297.

Hyllningar augusti 2025

Eva Sandblom, Uddevalla.

Begravningar augusti 2025

Anna-Lisa Johansson, Färgelanda,
Ingrid Ström, Grinneröd.

Arv

Ingegerd Andreasson,
Brämaregården.

September 2025

Gåvor	29 450,00
Gåvor Ukraina	27.820,00
Kollekter	19.710,00
Summa	76.980,00

Kollekter september 2025

Naum 2000, Virestad-Härlunda
2572, Jörlanda 970, Härnäs
1500+5350, Solberga 5158, Enskild
500, Jonakapellet, Österåker 220.

Kollekter till Ukraina september 2025

Gamla Hjälmseryd 1440.

NORDISK ÖSTMISSION

Hyllningar september 2025
Magnus Petersson, Älvsåker,
Irene Svenungsson, Backa,
Magnus Skredsvik, Skene (tack),
Anna-Britt Olsson, Grundsund
(100 år).

Begravningar september 2025
Leif Dahlin, Askim.

Övriga upplysningar lämnas av
kassören.
anders.eliasson54@outlook.com

*Skuggan av NÖ:s kassör faller på
Gårdveda kyrkogård (Linköpings stift).*

Girering och annat

Behöver du ett bankgiroinbetalningskort till något av våra bankgiro-nummer? Beställ det från kassören! Skickar du pengar genom Swish **1234902045** kommer dessa till SEB. Tänk på att, när du swischar, får vi bara ert namn, telefonnummer och eventuellt meddelande. Om du inte tidigare har fått vår tidning, men vill vara prenumerant skall du alltså skriva adress även vid Swish. Vid gireringar genom din internetbank får NÖ din folkbokföringsadress på betalningsavin.

Gåvor i euro kan skickas till vårt konto i Tyskland: **DE77 5901 0066 0006 0306 64**.

Vill du ha en regelbunden överföring till NÖ? Då kan du med fördel använda sparbankskontot **7553 12 07735**. Ange ditt namn som meddelande. IBAN för internationella betalningar är **SE46 8000 0000 0755 3120 7735**.

Boken Från Kommandobryggan till predikstolen, som är Konstantin von Kochs memoarer, tillhandahålles i nytryck av vår vice ordförande Maria Flising. Pris 100:- maria.flising(snabel-a)gmail.com.

Årgång och ålder

Med detta nummer avslutas årgång 62 av vårt missionsblad. Nordisk Östmission är dock äldre än tidningen, och nästa år fyller missionen 70 år. NÖ grundades i mars 1956 som en nordisk organisation, och i april samma år startade göteborgskommittén. Namnet Nordisk Östmissions göteborgskommitté hänger kvar hos Skatteverket för organisationsnummer 857202-8267 även om vi sedan många år använder det kortare namnet, som också är namnet på vår tidning (utgivningsbevis 6550). Den danska avdelningen, f.d. Ruslandsmissionen, upphörde

redan 1978 och den från början tvåspråkiga tidningen fick en helsvensk avläggare 1964.

Vi avser att ge ut vårt missionsblad även nästa år. Vi skickar den till mottagare som givit en gåva eller kollekt. Somliga får den för information. Det går snabbare att komma in i prenumerationsregistret än att komma ur det. Tack för att ni hjälper oss att hålla registret aktuellt!

Vi hänvisar också till vår traditionella julhälsning på sidan 20.

Anders Eliasson

Adressändringar och liknande ärenden meddelas kassören! Nordisk Östmission, Fagerliden 6, 451 93 Uddevalla

Nordisk Östmission har enligt sina stadgar målsättningen ”att verka för evangeliets spridande bland i första hand östeuropeiska men i mån av ekonomi och övriga resurser också bland asiatiska folk”. Nordisk Östmission deltar också i mån av möjlighet i ”materiell hjälpverksamhet bland ovanstående folk”.

Tidningen Nordisk Östmission utkommer med fyra nummer per år, i mars, juni, september och december. **Adressändringar och andra registerärenden meddelas kassören!**

Ordförande: Martin Wihlborg, Torsgatan 36, 431 68 Mölndal. Tel. 072-244 33 25, e-post: pmartin.wihlborg@gmail.com

Kassör: Anders Eliasson, Fagerliden 6, 451 93 Uddevalla. Tel. 070-401 55 30.

Ansvarig utgivare: Margareta Eliasson, Ernst Torulfsgatan 17A, 416 43 Göteborg, Tel. 073-218 86 71, e-post mareliasson@gmail.com

I redaktionen: Margareta Eliasson, Anders Eliasson.

Hemsida: www.nordiskostmission.se

Vid insättning av minst 50:- på **bankgiro 484-5350 (SEB)** eller **598-8209 (Sparbanken Alingsås)** får Ni vårt missionsblad 4 ggr om året.

ISSN 0345-8571

